

בש"פ 6681/14 - מדינת ישראל נגד אל סאלם מעבaeda, עדויאן
סואעד, נימר סואעד

בבית המשפט העליון

בש"פ 6681/14

כבוד השופט י' דנציגר

לפני:

מדינת ישראל

המבקשת:

נגן

1. אל סאלם מעבaeda
2. עדויאן סואעד
3. נימר סואעד

המשיבים:

בקשה להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים לפי
סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכיות אכיפה –
מעצרים), התשנ"א-1996

תאריך היישיבה: כ"ה בתשרי תשע"ה (19.10.14)

בשם המבקשת:עו"ד אריה פטר

בשם המשיב 1:עו"ד דוד יפתח

בשם המשיבים 2-3:עו"ד שADI סרג'ו

החלטה

עמוד 1

לפנִי בקשה להארכת מעצר של המשיבים מעבר לתשעה חדשים, בהתאם לסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכיות אכיפה – מעצרם), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרם), ב-90 ימים נוספים החל מיום 25.10.2014 או עד למתן פסק דין בתפ"ח 55638-10-13 בבית המשפט המחויז בחיפה, לפי המוקדם מביניהם.

כתב האישום

1. ביום 27.10.2013 הוגש שני כתבי אישום בגין אותה פרשה - בתיק דין (ת"פ 13-10-55638) הוגש כתב אישום נגד שלושת המשיבים (להלן: סאלם, עדואן ונימר). בתיק ת"פ 55669-10-13 הוגש כתב אישום שני נגד ארבעה מעורבים נוספים: איברהים אלסראייה (להלן: איברהים), ענאל סוויעד (להלן: ענאל), כامل חסארמה (להלן: כامل) וקטין, אשר את מעצרו הארכתי בהחלטה מיום 13.10.2014 (בש"פ 6767/14) (להלן: הקטין).

2. כתב האישום שבענינו מיחס למשיבים עבירה של קשר קשור לעשות פשע או עוון לפי סעיפים 499(א)(1)(ב) + (ב) בנסיבות סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), וכן את העבירות הבאות:

لسאלם מיחסות עבירות של רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק, ניסיון לרצח לפי סעיף 305 לחוק, עבירות בנשך לפי סעיף 144(ב) לחוק וגנבה מרכיב ופירוק מרכיב לפי סעיפים 341(א) + (ב) בנסיבות סעיף 29 לחוק.

לעדואן מיחסות עבירות של סיווע להריגה לפי סעיף 298 בנסיבות סעיפים 29 ו-31 לחוק, סיווע לחבלה בכונה מחמורה לפי סעיף 329 בצוירוף סעיפים 29 ו-31 לחוק וסיווע לגנבה מרכיב ופירוק מרכיב לפי סעיפים 341(א) + (ב) בנסיבות סעיפים 29 ו-31 לחוק.

ונימר מואשם בעבירות הריגה לפי סעיף 298 בנסיבות סעיף 29 לחוק, חבלה בכונה מחמורה לפי סעיף 329 בנסיבות סעיף 29 לחוק וגנבה מרכיב ופירוק מרכיב לפי סעיפים 341(א) + (ב) בנסיבות סעיף 29 לחוק.

3. מעובדות כתב האישום עולה כי האירוע התרחש באתר בנייה, המצווי בין קריית אتا לשפרעם. בתום שעות העבודה באתר, הועסקו שומרים בשתי עמדות שמירה באתר. בתאריכים הרלבנטיים, היה פארס חוג'יראת (להלן: המנוח) אחראי על האזור בו נמצא ציוד מכני-הנדסי שככל מחפרים, והסתיע בשמירה בכלל סוויעד (להלן: בלאל). נימר, נאשם 3 בכתב האישום, היה אחראי על עמדת השמירה האחרת, ויסאם עוראבי (להלן: ייסאם) ועודואן, נאשם 2 בכתב האישום, שמרו מטעהו על העמדה. נימר, עדואן וענאל, נאשם 3 בכתב האישום השני, הם אחיהם.

ביום 13.8.2013 או בסמוך לכך קשרו סאלם, נאשם 1 בכתב האישום, עדואן, נימר, איברהים, נאשם 2 בכתב האישום השני, נאשם 4 בכתב האישום השני, טאהא גביס (להלן: טאהא) והקטין, נאשם 1 בכתב האישום השני, קשר לפרק ולגנוב חלקים מן המחפרים באתר הבניה. ביום 14.8.2013 בסמוך לשעה 02:00, בעת שעדוואן היה בעמדת השמירה, הגיעו סאלם, טאהא, כامل, איברהים והקטין ברכבו של טאהא בסמוך לכינסה לאתר הבניה

ו התקדמות רגלית לאזרן חנית המחפרים. שהבחנו בשומרים חזו החמשה על עקבותיהם והודיעו על כך לנימר. לחרת, ביום 14.8.2013 בשעות הערב המאוחרות נסעו סאלם, איברהים, כאמל והקטין (להלן: הארבעה) - בתיאום עם עדوان ונימר - במכוניתו של איברהים אל אתר הבניה, כאשר סאלם מציד באקדח. סמור לכינסה לשפרעם, הטרף נימר לרכב והחליף את סאלם בנהגתו. נימר הסיע את הארבעה לשבייל המוביל לאתר הבניה. הארבעה ירדו מהרכב, ונימר עזב את המקום. הארבעה הגיעו לחנית המחפרים. פירקו חלק מוחש בשווי של עשרות אלפי שקלים, והטינו אותו במטע זיתים סמור. כל זאתה עת צפה עדوان על המקום וערכן את הארבעה בונגוע לתנועת השומרים. לאחר הטמנת החלקים במטע, קשו נימר וסאלם קשור לחזור לאזרן חנית המחפרים ולירוט בשומרים; השניים הודיעו על כך לעדואן, וזהת כדי שימוש לצפות. בנוסף, סאלם הודיע על כך לאיברהים, לכאמל ולקטין מתוך רצון שייחזו עימם לאתר הבניה ויבצעו את הירוי. כאמל סירב ועזב את המקום. בסמור לשעה 02:00 של יום 15.8.2013, הטרף ענד לсалם, לאיברהים ולקטין כדי לירוט בשומרים. עדואן דיווח לсалם כי השומרים נמצאים בעמדת השמירה. בתיאום עם נימר, הגיעו סאלם, ענד, איברהים והקטין לעמדת השמירה, שם ישנו באותה העת המנוח ובלאל ברכבו של המנוח. הארבעה ניפצו את חלונות הרכב באמצעות מקלות ובנינים. סאלם התקרב אל דלת הנג, וירה אל עבר המנוח ובלאל מספר כדורים. כתוצאה מהירוי נהרג המנוח, מספר קליעים הגיעו בבלאל והוא נפצע, וכן נחבל כתוצאה מפגיעה אחד המקלות.

הליך המעצר

4. עם הגשת כתב האישום, עטרה המבקשת לעצור את המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. בא-כוחו של סאלם הסכים למעצר מרשו עד תום ההליכים, בעוד שבאת-כוחם של עדואן ונימר ביקשה לדחות את הדיון עד שיועבר אליה מלאו חומר החקירה. בית המשפט המחוזי (השופט י' ליפשיץ) הורה ביום 26.11.2013 על מעצרו של סאלם עד תום ההליכים המשפטיים וקבע דיון המשך בעניינם של עדואן ונימר.

5. מטעמי יעילות אחד הדיון עם דיוני המעצר של מעורבים אחרים בפרשה. ביום 26.12.2013 טענו הצדדים לעניין המעצר וביום 19.1.2014 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרם של חלקם. באשר לעדואן ונימר, נקבע כי קיימות ראיות לכואורה לאשמתם וכן עילה מעצר בשל מסוכנותם וחשש לשיבוש הליני משפט. עם זאת, בית המשפט הורה על קבלת תסקير בעניינם לשם בחינת חלופת מעצר.

6. ביום 23.2.2014 התקבלו תסקרי המעצר. קצינת המבחן מנעה מהמליצה על שחרורם של המשיבים, חרףUberם הנקי, שהתקשתה להעיר את רמת הסיכון להישנות מעשים חמוצים להם. במהלך הדיון הציע בית המשפט כי הדיון בשאלת המעצר ימשך לאחר שייעדו עדי התביעה המרכזיים בטיק העיקרי מפהת החשש לשיבוש הליני משפט. עדואן ונימר ונאשמים נוספים קיבלו את המלצה בית המשפט והדיון נדחה.

7. ביום 23.4.2014 הודיעה המבקשת כי העדים המרכזיים טרם סיימו להעיד ולכן ביקשה לעצור את עדואן ונימר עד תום ההליכים. בא-כוחם של המשיבים התנגדה בנימוק כי למשיבים עבר נקי וכי דיוני ההוכחות אינם מתקדמיים בקצב משbie רצון. למורת זאת, הורה בית המשפט על מעצרם של המשיבים עד תום ההליכים, בציינו כי לאחר שייסיימו העדים הרלבנטיים להיעד תוכל בא-כוחם להגיש בקשה לעזון חוזר בהחלטת המעצר.

8. מחלפו תשעה חודשים ולא הסתיים משפטם של המשיבים, ביקשה המבקרת את הארכת מעצרם ב-90 ימים, החל מיום 27.7.2014. בית משפט זה (השופט א' רובינשטיין) קיבל את הבקשה, משמצא כי טרם נעה "נקודות האיזון" מהחזקתם במעצר לשחרורם לחלופה (בש"פ 5014/14).

תמצית טענות הצדדים

9. המבקרת טוענת – באמצעות בא-כוהה, עו"ד אריה פטר – כי המעשים המוחסינים למשיבים בכתב האישום מעידים על מסוכנות רבה. המשיבים קשו רגשותם של חלקים מהמחפירים ולהרוג את השומרים באתר הבניה. העבירות בוצעו תוך תכנון מדויק, כללו משתפים רבים, שהיתה להם מודעות מלאה לכך שסالم נושא עימם אקח ומתכוון להשתמש בו. כמו כן, העבירות מקומות עילית מעבר סטטוטורית. היא מוסיפה כי במהלך הישיבות, צינו לפרוטוקול מספר עדים כי המשיבים איימו עליהם. לגשתה, די בכך כדי להצביע על אפשרות ממשית לשיבוש הליכי משפט, המתחזק בכך העובדה שאחד העדים המרכזיים בפרשה טרם סיים להעיד בבית המשפט. עוד על-פי האמור בבקשתה, נכון להיום התקיימו 13 דיוני הוכחות בהם העידו עדים רבים. בעת זאת, קבועים שבעה דיוני הוכחות נוספים בחודשים נובמבר - דצמבר 2014 (האחרון שבhem ביום 17.12.2014), במסגרתם צפואה פרשת התביעה להתקדם באופן משמעותי.

10. סالم – באמצעות בא-כוהו, עו"ד דוד יפתח – מתנגד להארכת מעצרו. הוא מטעים כי הארכת מעצר מעבר לשעה וחודשים היא בגדר החיריג ולא הכלל וכי נקודת המוצא צריכה להיות שיש סיכון שיצא זכאי בדין, בהתחשב בכך שטעון לחפות מוחלטת, גם כמשמעותה בעבירות חמורות. בעניין זה הפנה לבש"פ 10/152 מдинת ישראל נ' פלוני (להלן: עניין פלוני) בו הורית עליון על בוחינת האפשרות לשחרר נאשמים בעבירות רצח לחלופת מעצר. הוא מזכיר כי הוא מוחזק במעצר כבר שנה וזהו בקשת הארכאה השנייה במספר מטעם המדינה. עוד לטענתו, כתב האישום כולל מעל 110 עדות תביעה, שרק כ-15 מהם נשמעו עד עתה. המדינה לא צינה בבקשתה מתי צפוי להסתiens המשפט אלא רק טענה כי צפואה התקדמות משמעותית בפרשת התביעה בנסיבות שנקבעו לחודשיים הקרובים.

11. עדوان ונימר – באמצעות בא-כוחם, עו"ד שадי סרגוי – טוענים כי במשפט המתנהל בקשר לכתב האישום השני, יותרו הצדדים על שימושם של עדים רבים מאחר שהנאשמים הוזו בחלק מהמעשיים. לעומת זאת, בענייננו, צפוי הבהיר להימשך עוד זמן רב מאחר שהמשיבים מכחישים את המוחסן להם ורשימת העדים ארוכה. עו"ד סרגוי מדגש כי עדوان ונימר הם אנשים נורמטיביים שעברים נקי, כי לא נחקרו במשךירה עד לפרשא זו וכי שירות המבחן מנע מהמלצתה על שחרורם לחלופה בשל חוסר בהירות סיבת המניעים למשעים המוחסנים להם. הוא מבקש כי ישקל שחרורם לחלופת מעצר לאחר שווייסטם, המשמש עד מרכז במשפט, יסימם את מתן עדותנו.

דין והכרעה

11. לאחר שיעינתי בנימוקי הבקשה וسمעתו את טענות הצדדים בדיון, הגיעתי לכל מסקנה כי דין הבקשה להארכת מעצרם של המשיבים להתקבל. כידוע, הכלל הוא שנאשם המצוין במעצר ישוחרר בחלוף תשעה חודשים מיום

הגשת כתוב האישום נגדו אם טרם הסתיים ההליך בעניינו. לצד זאת, סעיף 62 לחוק המעצרים מסמיך את בית משפט זה להאריך את המעצר מעבר לתשעה חודשים, ב-90 ימים בכל פעם. בבוא בית משפט לשקל אם להאריך את המעצר כאמור, עליו לעורר איזון בין הפגיעה המתמשכת בחירות הנאשם לבין הצורך לשמור על שלום הציבור וניהול תקון של הליכי המשפט.

נפתחה בקצב התקדמות המשפט; כפי שציינתי בהחלטה מיום 13.10.2014 בעניינו של הקטין, מדובר בתיק מורכב, רב-נאשימים, הכלל חומר רב ולמעלה מ-100 עדים. בא-כוכם של המשיבים מודיעים כי המשפט המתנהל ברגעם למשריהם צפוי להימשך זמן רב יותר מהמשפט המתנהל ביחס ליתר המעורבים וזאת, בין היתר, בשל כפירתם המוחלטת של המשיבים במוחוס להם, כך שמתחריבת שמיעה של יותר עדים. אם כן, הגם שקצב המשפט כשלעצמיו הוא סביר, אין ספק כי איןנו ניצבים בפני הישותה الأخيرة בתיק וכי על-פניו הוא צפוי להישמע עוד פרק זמן בלתי מבוטל.

חרף האמור, אני סבור כי אין מנוס מהארכת מעברים של המשיבים בשלב זה. בעניינו של סالم, הרי שהמסוכנות הנשקפת ממנה היא העזה ביותר ונלמדת בבירור מהعبירות המייחסות לו בכתוב האישום ובכללן עבירות הרצח. סالم, לא רק שלקה לכואורה חלק בגניבת חלקו המחפרים, גם קשור עם נימר קשר להמיתת השומרים והוא זה שירה על-פי החשד באקדח, שבו הצדיד מראש, עבר המנוח ובלאל. מן העבר השני, המסוכנות הפחותה ביוון בין השלושה נשקפת מעדוויאן, שהואשם בעבירות בדרגת חומרה גבוהה יותר של סיוע להריגה, סיוע לחבלה בכוננה מחמייה, סיוע לגניבה ופירוק מרכיב וקשרית קשור לביצוע פשע. הבדל נוסף שיש לציין הוא עברו הפלילי של סالم, אף שאינו כבד באופן יחסית, לעומת עבירות הנקי של נימר ועדוויאן ותיקודם הנורומיyi עד לפרשה זו, כפי העולה מהתסקרים שנערכו בעניינם. למורת השונות ביניהם, עולה כי מכל השלושה נשקף חשש לשיבוש הליכי משפט, המתעצם נוכח העובדה שעדי תביעה מרכזים טרם סיימו למסור את עדותם. מטעם זה אני סבור כי יש להיעתר לבקשת ולהאריך את מעברים של השלושה.

עם זאת, יש להזכיר פתח לבאי-כוכם של המשיבים להציג לפני בית המשפט המחויז חלופת מעצר בעניינים, שתבחן בתום מסירת עדויותיהם של עדי התביעה העיקריים, עת יפסק החשש מפני שיבוש הליכי המשפט (גם אם שעה זו מבשילה בזמן הארכת המעצר הנוכחית). אכן, גם במקרים של עבירות חמורות ביותר, יש לשקל חלופות מעצר, כאשר המשפט מתארך ושלילת חירותו של אדם שטרם הוכרע דינו נמצאת תקופה ארוכה, כמו במקרה שלפנינו (ראו והשו עניין פלוני, שאליו הפנה ע"ד יפתח). אצין כי בשונה מעניינו של הקטין, במקרה דנן לא דוח על חשש להימלטות מהדין, וכן משפטם של המשיבים צפוי להימשך זמן רב יותר מאשר של הקטין, כאמור.

אשר על כן, הבקשה מתתקבלת בכפוף לאמור לעיל.

ניתנה היום, כ"ז בתשרי תשע"ה (21.10.2014).

ש | פ | ט